

Wandel-/Fietstocht 4

Lengte: 9.7 km

Parkeer aan de Oosthavendijk tegenover nummer 8a, op de 'Peekaaje'. Deze naam dankt dit stuk kaai aan de suikerbieten (peeën), die hier lagen opgeslagen om met de boot naar de suikerfabrieken in Dinteloord en Puttershoek te worden vervoerd(1). U bevindt zich hier voor de Joodse begraafplaats(2). De ingang is rechts naast het gebouw van de Homeservice (houten hek).

Steek het voetbruggetje over en ga dan rechtdoor de Secretarieweg in. Over dit bruggetje reed vroeger de stoomtram(3). Deze vormde van 1909 tot 1956 de verbinding tussen alle plaatsen op het hele eiland en – dat was heel belangrijk voor de lokale economie – met de veerpont in Middelharnis.

Ga dan langs de slagboom het ziekenhuisterrein op. Dankzij een legaat van de schatrijke Paulina van Weel is het Van Weel-Bethesda Ziekenhuis ontstaan in de jaren dertig van de vorige eeuw. Het is nu zeer modern en goed geoutilleerd. Ondanks de geringe ruimte vinden er steeds verbouwingen en modernisering plaats. Vanaf de slagboom ziet u boven de O.K.-afdeling nog een herinnering aan het oude, gesloopte ziekenhuisgebouw: de koperen torenspits(4).

Ga na ± 25 meter rechts de boezem over via het smalle voetbruggetje en vervolg uw weg op het voetpad aan de overzijde van de Boezemweg. Volg dit pad naar links.

Steek naar links over bij de voetgangersoversteekplaats. Bekijk voor u oversteekt eerst nog even het laatste huis aan uw rechterhand. Dit huis was vroeger in gebruik als pastorie. Let op de mooie glas-in-loodramen aan de zijkant: de Zaaier(5). Nadat u bent overgestoken, passeert u het huidige busstation. Hier bevond zich vroeger het tramstation(6), dat nog vele jaren als restaurant en nog langer als café in gebruik was.

Ga rechtuit de Stationsweg in. U begrijpt nu waarom deze weg zo heet.

De eerste straat rechtsaf is de Paulina van Weellaan. Sla deze in. De straatnaam is een eerbetoon aan de vrouw die een legaat naliet aan de gemeente, wat de oprichting van het streekziekenhuis mogelijk maakte. Bedenk u eens hoe belangrijk dit voor de bewoners was op een eiland zonder vaste oeververbinding en in een tijd dat er nog geen traumaheli was.

Sla aan het einde van deze laan rechtsaf de Julianalaan in. Ga aan het einde linksaf. Dit is de Tramweg. De naam herinnert aan de tijd dat de stoomtram hier door het plantsoen reed(7).

Ga de eerste straat linksaf: de Wilhelminalaan in. Neem vervolgens de eerste weg rechtsaf. Dat is de B.C. Zaayerlaan. In veel van deze straten staan nog kleinere boerderijen, veelal herkenbaar aan de grote gepotdekselde schuren aan de woonhuizen(8) Ze zijn nu nog maar zelden echt als agrarisch bedrijf in gebruik.

Sla de eerste straat rechts in: de Emmalaan. Ga aan het einde linksaf de Secr. Rooijlaan in.

Vervolg de route door de eerste straat linksaf te slaan: de Pr. Bernhardlaan. Ga daarna de eerste straat rechts in. Dit is weer de B.C. Zaayerlaan.

De eerste straat rechts is de Oranjelaan. Sla die in en ga aan het einde, direct na het laatste huis aan uw linkerhand, het grindpad op. Dit pad loopt over een smal bruggetje, waarover in vroeger jaren de tram reed.

U gaat nu recht op de boerderij af waar vroeger Zacharias Poortvliet woonde(9). Hij was de oom van de bekende tekenaar Rien Poortvliet, die hem ook vastlegde in zijn tekeningen.

Volg het pad naar rechts tot de asfaltweg. Ga hier naar links, waarna u na \pm 180 meter aan uw linkerhand de oprit naar korenmolen de Eendracht vindt(10). De eerste steen is gelegd op 12 maart 1846. Loop gerust om de molen heen en geniet van de rust en het uitzicht dat u hier heeft. (Wappert er een blauwe wimpel aan de molen, dan is hij open ter bezichtiging en voorziet de molenaar u graag van de nodige informatie.)

Ga verder over de asfaltweg, die de Vroonweg heet, de polder in om na \pm 450 meter net voor een klein watertje, bij het bord wandelpad, linksaf te slaan: een smal voetpad in.

Houd links aan totdat u voorbij een afgestompte molen komt(11). Dit is het watergemaal dat ooit bijdroeg aan het bemalen van deze polder. Nu is het gemaal in gebruik als woonhuis. De eerste steen meldt dat hij is 'geleyt op de 26 sten april 1731'. Steek linksaf het watertje over, richting de woonwijk die Molenzicht heet.

Nu even links aanhouden, zodat u weer langs de boezem wandelt. Ga vervolgens, net voordat de polder – met dat mooie uitzicht op de molen – aan uw linkerhand ophoudt, rechtsaf de Oudewei in. Stelt u zich voor dat dit in vroeger tijden een moderne uitbreiding van het dorp was en meteen de buitenste bebouwing. Van de boerderijen en witlofbedrijven is er nu nog slechts één in gebruik. (In de volksmond had deze weg de bijnaam Wolfertsbocht(12), naar de Wolphaertsbocht in Rotterdam, omdat hier veel families Wolfert woonden.)

Sla aan het eind linksaf. Dit is de Philipshoofjesweg. Neem vervolgens de tweede straat rechts: de Hondsgalgweg. U loopt nu langs openbare basisschool De Inktvis en sport- en zwemcomplex De Gooye(13). Ga dan linksaf en neem de eerste weg rechts, de Honingeter, de polder in.

Sla aan het einde linksaf de Haveloozeweg in. Na de laatste ruilverkaveling is deze weg net als veel andere kleinere polderwegen afgesloten voor het doorgaande verkeer.

Neem de eerste weg links: de Geldersedijk. Dit was vroeger dé uitvalsweg uit het dorp richting Herkingen. Herkingen, gelegen aan de Grevelingen, staat bekend om zijn jachthaven.

Ga de eerste weg linksaf: de Acacia. Deze is gelegen in de voorlaatste nieuwbouwwijk van het dorp. Loop de Acacia uit tot voorbij de christelijke basisschool Prins Maurits(14). Ga daarna rechtsaf de Forsythia in.

Sla na ongeveer 100 meter rechtsaf de Hortensia in. Deze straat loopt half rond om de aanleunwoningen van verzorgingstehuis De Geldershof heen. Houd na de rood-witte paaltjes in het midden even rechts aan en sla de Akelei in. Sla na ongeveer 75 meter linksaf het Gelderspad, een wandelpad, in. (Hier passeert u de gedenksteen voor de bevrijding.)(15)

Ga aan het einde linksaf. Via een klein stukje van het Poldersweegje komt u op de Philipshoofjesweg. U passeert de oude begraafplaats en, aan uw linkerhand, een schitterende trapegevelboerderij(16) plus hierna de oude burgemeesterswoning van de heer C. Zaayer. Sla direct hierna rechtsaf de Beatrixlaan in.

Sla de tweede weg rechts in: de Burgemeester C. Zaayerlaan. Hier passeert u op nummer 6 een gebouw, nu in gebruik als woning met groentezaak(17). Vroeger was dit het publieke badhuis met één zijde voor de dames en één voor de heren. Toen een badhuis niet langer nodig was, omdat de meeste mensen thuis een douche kregen, was dit gebouw nog vele jaren in gebruik als postkantoor.

Na 420 meter komt u op de kruising met het Achterdorp, waar ooit de paardenmarkt werd gehouden. Ga rechtsaf de Ring op. om de kerk heen, volgens historische gegevens is er al in 1416 een kerk gesticht die aanvankelijk dienst deed als kapel(18). Rond het gebouw was een gracht gegraven, de kerkring, die aan de buitenkant bebouwd werd met huizen. Volgens een gevelsteen is 1483 het jaar waarin de toren gebouwd is. Het jaar 1488 is waarschijnlijk het jaar van de stichting van de Grote Kerk van Dirksland. Met die stichting werd de gemeenschap tot parochie verheven. Er werden toen een parochiepriester en een kapelaan aangesteld. In 1572 ging de kerk van Dirksland over in handen van de reformatie. De eerste dominee, Simon Jansz. Begon in 1581. Bij de renovatie in de periode 1966-1970 kwam achter een kalklaag een muurschildering van de Heilige Christophorus tevoorschijn; een herinnering aan de oorsprong van dit gebouw. waarvan de eerste steen is gelegd op 14 juni 1488. In de kerkgracht wisten vrouwen vroeger hun was, waarna zij deze op het gras van de Ring te bleken legden.

Na het Weeshuis, op nummer 43, dat behoorde bij de hervormde kerk(19), gaat u rechtdoor de Kapoenstraat in. Aan het einde slaat u rechtsaf om de begraafplaats heen. Ga aan het einde van de weg linksaf. Hier, aan het Poldersweegje, ziet u aan uw linkerhand verscheiden oude boerderijwoningen. Deze stonden vroeger aan de rand van het dorp.

De eerste weg is de Geldersedijk. Sla linksaf.

Let op! Links, ter hoogte van de C1000, ziet u de toegang tot een parkeerterrein. Ga hierin en loop vervolgens, aan het einde van dit parkeerterrein, het voetpad op. Er staat een verkeersbord voor voetgangers. Dit pad is het oude kerkenpad. Het voerde van de kerk van de Gereformeerde gemeente, die verplaatst is zodat er nu ruimte was voor een supermarkt, naar het centrum van het dorp en de hervormde kerk. U loopt door een steegje met aan beide zijden vroegere arbeiderswoningen.

Steek aan het einde de Tuinstraat schuin over en sla rechts de Gasthuissteeg in.

Ga aan het einde rechtsaf de Voorstraat in. Hier ziet u vele imposante en rijke panden uit vroeger tijden: een oude pastorie, een huisartspraktijk, het gemeentehuis, een voormalig notariskantoor, enz. In de Voorstraat bevonden zich ook tal van winkels. Voor nummer 37 staat bij de voormalige dorpsmidse nog de travaille(20), waarin de paarden werden beslagen. In het wegdek ziet u de geharde steen, die gebruikt werd om de metalen banden rond de wagenwielen te vervangen. Op nummer 39 bevond zich het dorpslogement van Polderman, dat zeer floreerde doordat (handels)reizigers nogal eens op het eiland moesten overnachten. Immers: vaste oeververbindingen waren er nog niet, men moest de boot nemen om het eiland te verlaten. Vaste oeververbindingen kwamen er pas met de Deltawerken. Het dorpslogement was zo populair dat op een gegeven moment een extra verdieping nodig was: van twee naar drie. Het resultaat is een stukje echt vakmanschap.

Steek aan het einde van de Voorstraat recht over en ga de Secretarieweg in. Ga aan het eind tweemaal rechts. Hier is de Westhavendijk, die een fraai uitzicht biedt over de haven. Volg deze dijk richting centrum en ga na de bebouwing aan uw linkerhand tussen de huizen langs het café naar de Kaai. Volg deze naar rechts tot de Heul en steek schuin naar rechts over naar de Straatdijk(21). Dit was in vroeger jaren dé winkelstraat van Dirksland. Inclusief modezaken, waaraan het dorp mogelijk de bijnaam Klein Parijs overhield. Heden ten dage is daar niet veel meer van te zien; het aantal winkels is drastisch geslonken.

Aan het einde van de Straatdijk slaat u linksaf de Boomvlietstraat in.

Let op bij de drukke kruising, steek over en ga rechtdoor het fietspad op het Korteweegje in. Het Korteweegje was vroeger de verharde toegangsweg tot Dirksland. Hierover reden alle karren, vooral naar de haven om te laden en te lossen.

Bij de fraai gerestaureerde poortpalen van de mooie herenboerderij de Boomvliet(22) steekt u linksaf de weg over naar de Onwaardsedijk.

Al het land rechts van u stond tijdens de watersnoodramp in 1953 zover het oog kon zien onder ongeveer een halve meter water. Dus ook de nu zo idyllisch gelegen woningen in deze lager gelegen polder.

De eerste dijk linksaf is de Zuid Spuidijk. Deze voert u aan het eind naar de haven, vroeger het kloppende hart van Dirksland.

Ga hier rechtsaf. U bent terug bent op de 'Peekaaje', het startpunt van deze tocht.

Wij hopen dat u van deze wandeling genoten heeft. Graag tot ziens in Dirksland.

